MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Archeologienota

Programma van maatregelen

GENT SINT-PIETERSNIEUWSTRAAT 47-51 (prov. Oost-Vlaanderen)

Auteurs: Els DUMALIN

Projectcode: 2019G114

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
B - 8770 Ingelmunster

T +32 51 31 60 80
F +32 51 30 22 37
info@monument.be

R.P.R Gent, afd. Kortrijk
BTW BE 0441.337.825
monument.be

MONUMENT
GROUP

1. Administratieve gegevens

Initiatiefnemer: zie privacyfiche
Erkende archeoloog: Christof Vanhoutte
Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens: Gent Sint-Pietersnieuwstraat 47-51
Kadastergegevens**:** Gent, afdeling 5, sectie E, percelen 402Z, 417/2C en 422D

2. Aanleiding vooronderzoek

Zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

3. Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

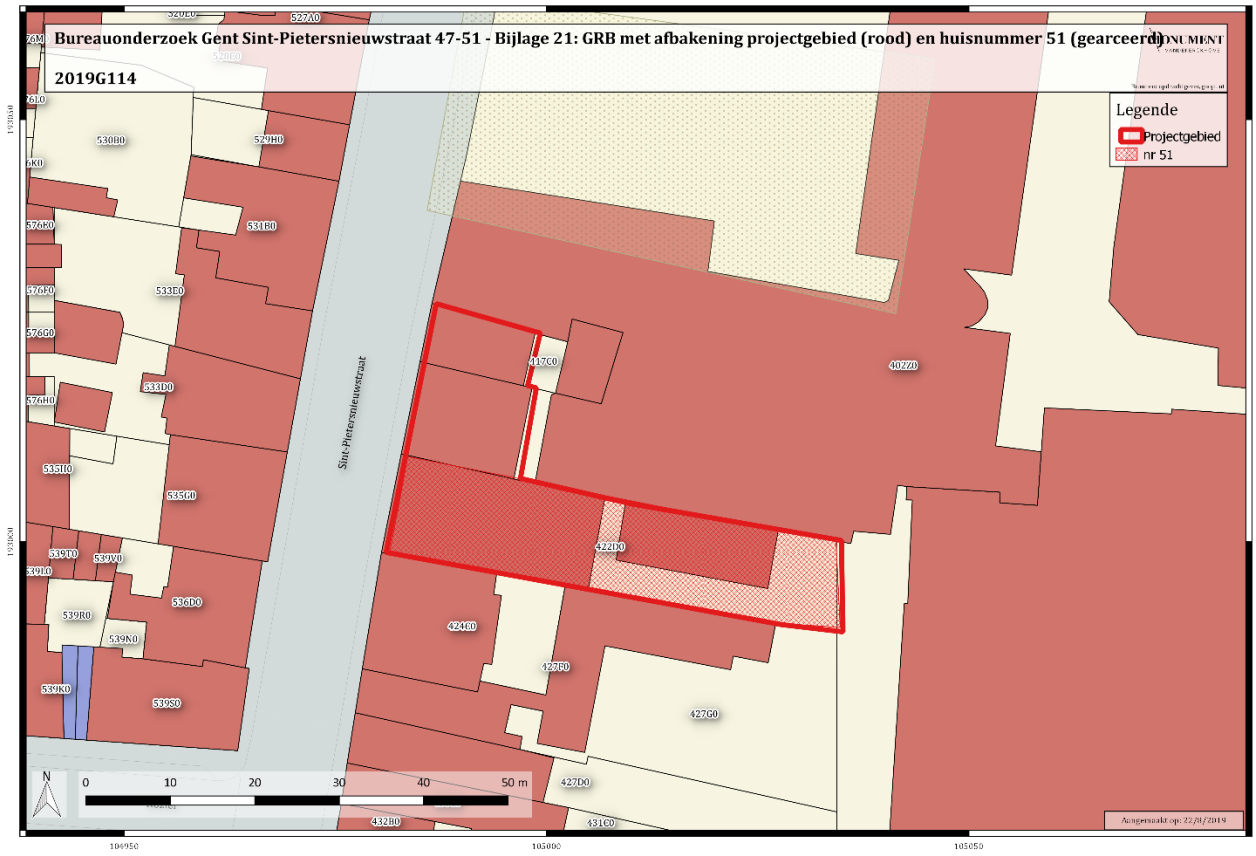
4. Gemotiveerd advies

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site gestaafd worden. De bewaringstoestand en gedetailleerd bouwgeschiedenis van de site kon aan de hand van het bureauonderzoek niet volledig vastgesteld worden. Gezien de geplande werken een volledige verstoring van het bodemarchief inhouden is het noodzakelijk om voorafgaand aan de geplande werken een deel van het projectgebied archeologisch verder te onderzoeken. Zoals gemotiveerd in het verslag van resultaten (zie hoofdstuk 2.5.) bestaat het voorstel uit een verder onderzoek onder de vorm van proefsleuven. Op basis van dit onderzoek zal duidelijk zijn in welke mate het bodemarchief binnen het onderzoeksgebied nog intact bewaard is en welke de precieze aard van de archeologische site is. Op basis daarvan kan bepaald worden of een vorm van verder onderzoek noodzakelijk is, of dat het projectgebied direct kan worden vrijgegeven voor de verdere werken.

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de gronden op dit moment niet beschikbaar zijn voor onderzoek. Het gaat om een bebouwd terrein. Pas na de sloop van deze gebouwen kan het archeologisch onderzoek uitgevoerd worden.

5. Planafbakening

De totale projectgebied heeft een oppervlakte van ongeveer 829m². De gebouwen met nummers 47 en 49 zullen gerenoveerd worden. De bodemingrepen beperken zich tot de woning nummer 51, 605m²; Figuur 1) en omvatten het verwijderen van de bestaande kelder (enkel het gedeelte grenzend aan de straatkant is onderkelderd en heeft een diepte van ca. -2.60m TAW en een oppervlakte van ongeveer 30 m²; Figuur 2). Het voorzien van een nieuwe kelder met een oppervlakte van ca. 150m² (groter dan de bestaande kelder). Deze kelder bevindt zich op een diepte van ca. 3m30 onder het maaiveld (onderzijde vloerplaat). Er wordt een fietshelling en half-ondergrondse fietsenstalling voorzien van ca. 70m² op een diepte van ca. 2m25 onder het bestaande maaiveld. Ter hoogte van de tuin wordt het maaiveld ca. 1m opgehoogd. Tussen de fietsenstalling en de nieuwe kelder worden nog putten voorzien voor regelwater/fecaliën en regenwaterinfiltratie (dit laatste wordt voorzien in de tuin achter de fietsenstalling). Hierdoor zal mogelijk een aanzienlijk deel van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief vernietigd worden. Er wordt geadviseerd om de zone dat wordt afgebroken binnen het projectgebied (huisnummer 51) verder te onderzoeken aan de hand van proefputten.

Figuur 1 GRB met aanduiding projectgebied (rode omlijning) en huisnummer 51 (rode arcering)

Figuur 2: GRB (bron: geopunt.be) met georeferentie huidige kelderruimte

6. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord. Zolang niet alle onderzoeksvragen succesvol kunnen worden beantwoord, dient men over te gaan op de volgende onderzoeksmethode zoals besproken in hoofdstuk 2.5. van het verslag van resultaten.

a. Proefsleuven/proefputten:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?

- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

7. Plan van aanpak

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van twee proefputten over het volledige onderzoeksgebied (Figuur 3). De putten zijn 5 bij 5m breed. Er wordt geopteerd om de westelijke put naast de bestaande kelderruimte te plaatsen en dus deze niet deels te laten overlappen met de kelder. De kelder heeft de stratigrafie voor een zeer groot deel verstoord. Mogelijke intacte lagen onder het kelderniveau kunnen bijgevolg niet worden gekoppeld aan de bovenliggende stratigrafie, aangezien deze verwijderd werd tijdens de aanleg van de kelder. Kortom zou het geen meerwaarde opleveren om deze deels mee te nemen in een proefput. Een proefput naast deze kelder kan daarentegen wel inzicht opleveren over de complexe verticale stratigrafie van het bebouwde deel van de site (verschillende bouw- en verbouwingsfasen die zich binnen de contouren van het onderzoeksgebied hebben afgespeeld). De tweede, oostelijke proefput wordt ingepland in het voormalige tuingedeelte van het onderzoeksgebied. Hier kan meer inzicht verkregen worden in een stadscontext met beperkte invloed van verschillende bouw- en verbouwingsfasen. Andere sporen zoals afvalkuilen, water- en/of beerputten kunnen hier mogelijk aan het licht komen, zodat meer informatie over het dagelijks leven van de bewoners kan worden verkregen. Door het plaatsen van deze twee proefputten is er het meeste kans om een duidelijk beeld te krijgen van de bouwgeschiedenis van de volledige site.

Er kunnen extra kijkvensters worden aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van proefputten en 2,5% door middel van eventuele kijkvensters. Op die manier wordt 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht en kan met een minimale kost een betrouwbare inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Zodoende kan men ook beter de onderzoekstermijn en –kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.[1]

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de put. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen afgedekt met waterdoorlatende doek.

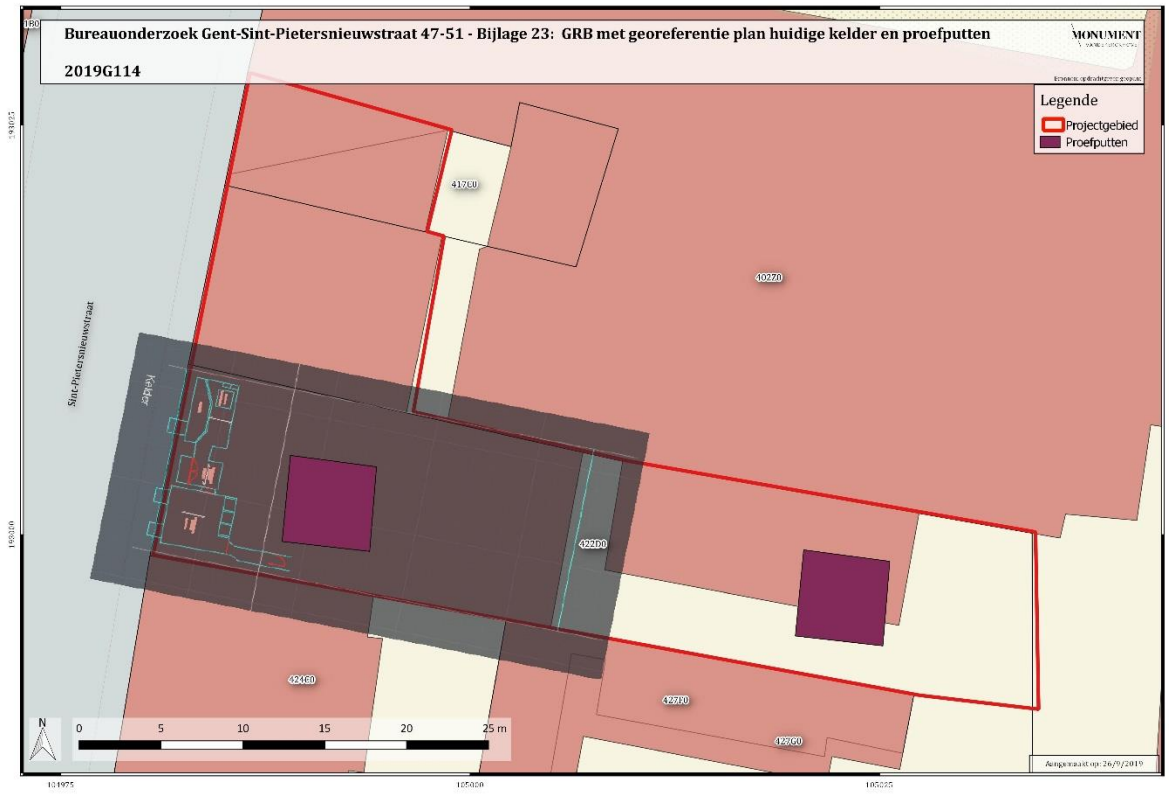
Het proefputtenonderzoek kan pas worden uitgevoerd na af- en uitbraak van de huidige gebouwen op het projectgebied. Indien door terreinomstandigheden, die nog niet exact gekend

[1] HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. en ERVYNCK A., Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed, juli 2016.

zijn (doordat de huidige bebouwing nog niet is afgebroken) dient te worden afgeweken van dit patroon, dient dit gemotiveerd bij de opmaak van het verslag van resultaten van de proefputten. Wanneer de gebouwen gesloopt worden is het van belang dat enkel de bovengrondse delen worden gesloopt of met andere woorden tot op het huidig maaiveld. Vloerplaten, funderingen en kelders worden onder begeleiding van een archeoloog uitgebroken. Dit om te voorkomen dat sloopwerkzaamheden een bijkomende impact hebben op het mogelijk aanwezige bodemarchief.

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer, (zie privacyfiche). Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

Figuur 3: GRB (bron: geopunt.be) met aanduiding proefputten

8. Gewenste competenties

In het kader van het proefputtenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek in stadscontexten, en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefputtenonderzoek.

Gedurende het veldwerk dient een (assistent-)aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De (assistent-)aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems.

9. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.